

GAMMELGÅRDEN

"Janssons hus" (tidigare Jeans hus) byggdes ursprungligen på Stenungsön och var upplåtet som bostad för hundskötaren hos generalguvernören Rutger von Ascheberg, som ägde Stenungsögodset under senare delen av 1600-talet. Den förste hittills kände ägaren till byggnaden på dess nuvarande plats var häradsglasmästaren Anders Andersson "vid" Stenungsund som var bosatt här under 1760-1780-talen. Han efterträddes av sin son glasmästaren Johannes Andersson, född 1763, död 1840 och dennes hustru Greta Larsson, född 1762.

År 1840 såldes huset till skepparen mm Jean Petter Andersson-Tenggren, född 1789 i Hångsdala i Västergötland, och hans hustru Anna Greta Engelbrektsdotter, född 1806 i Stenung Uppegård. Jean och Anna Greta fick många barn, dock överlevde inte alla till vuxen ålder. Följande åtta överlevde: Cathrina Engelbrektsdotter, Sjökapten Mattias Jansson, Johannes, Edvard, Alfred, Maria Berntsson och Karl och Beata Jansson.

Jean dog 1849, hustrun Anna Greta 1884. Efter moderns bortgång tillträdde fastigheten av barnen, tvillingarna Karl och Beata som var födda 2/12 1839 och dog 1916 respektive 1925. Efter Beatas död såldes huset till direktör John Wideman från Göteborg som endast använde huset som sommarbostad. Det var John Wideman som lät bygga en uteveranda på den gamla källaren.

Efter en tid såldes huset till en annan sommargäst, direktör L. R. Cramér från Göteborg. Av denne köpte Hembygdsföreningen fastigheten 1954 och hyrde sedan ut den till sommargäster innan den inrättades till museum.

EBBEBORG

Huset uppfördes omkring 1812 av Lars Nilsson och hans hustru Anna från Inlag. De hade barnen Nils och Olaus. Huset var då ett så kallat enkelhus. Efter Lars Nilssons död 1834 och hustrun Annas död 1837 ägdes huset av strandsittaren Olof Bengtsson och hans hustru Anna från Ödsmål. De hade barnen Ambrent, Andreas och Elisabeth. Olof dog 1839 och Anna 1842. Mellan 1842 och 1855 var huset troligen obebott.

1855 flyttade Jaktupplysningsmannen Elias Eriksson och hans hustru Anna-Greta med sonen Edvin till Stenungsund. Huset byggdes nu om till den storlek det nu har. Elias Eriksson kallades senare för kustvakt.

1889 köptes huset av ångbåtsmaskinisten Carl Nilsson från Jörlanda och hans hustru Maria Fredrika från Stenung. De hade dottern Ebba Petronella Concordia, född 1881 som efter föräldrarnas död 1926 och 1932 blev ägare till huset. Tomten var aldrig friköpt utan husägaren fick varje år betala arrende för densamma. Stenungsunds Hantverksförening fick 1968 tomten som gåva av Stenungs Byamän.

Ebba Nilsson avled 1963 och då köpte Hantverksföreningen huset. 1973, när föreningen upphörde, skänktes huset till Hembygdsföreningen som efter restaurering använder det till samlingslokal, arkiv och förråd.

HEMBYGDSFÖRENINGEN

Stenungsunds Hembygdsförening bildades 1952 på initiativ av den då välkända stenungsundsbon fröken Ellen Parker. Enligt protokoll, skrivet vid föreningens bildande, var en hel rad på den tiden kända stenungsundsbor närvarande. Till förste ordförande valdes polisen och kommunpolitikern C.W. Borg. 1972 fick hembygdsföreningen en tryggad ekonomi, då systrarna Parker i sitt testamente donerade en större summa i aktier till föreningen. Tack vare att Stenungsunds Hembygdsförening under årens lopp mottagit många gåvor, har den en stor samling bruksföremål, bilder och handlingar från bygden. Genom hembygdsforskaren Evald Andreassons insatser är Norums innebyggare och gårdar under gången tid väl dokumenterade.

I Stenungsundsområdet med sin snabba omvandling från jordbruksbygd och badort till ett modernt industrisamhälle, där det mesta är förändrat, har Hembygdsföreningen en särskilt viktig funktion som en länk mellan den gamla och den nya tiden. Historieämnets ringa prioritering i den svenska grundskolan har dessutom nästan gjort yngre generationer historielösa. Detta ökar ytterligare vikten av en hembygdsförening väl insatt i bygdens levnadsförhållanden, kultur och bebyggelse.